

**Institucijski projekti Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
2021.-2026.**

Naziv projekta
Interlinearna Biblija online
Strateško područje; naslov teme¹
SP: Biblijska hermeneutika u službi teologije i pastoralna NT: Interlinearna Biblija online
Voditelj projekta
Izv. prof. dr. sc. Taras Barščevski (KBF Zagreb, Katedra Svetog pisma Novog zavjeta)
Suradnici
Prof. dr. sc. Mario Cifrak (KBF Zagreb, Katedra Svetog pisma Novog zavjeta) Izv. prof. dr. sc. Božidar Mrakovčić (KBF Zagreb, Katedra Svetog pisma Starog zavjeta) Doc. dr. sc. Anđelo Maly (KBF Zagreb, Katedra Svetog pisma Starog zavjeta) Doc. dr. sc. Stipo Kljajić (KBF Zagreb, Katedra Svetog pisma Starog zavjeta) Dr. sc. Tomislav Zečević (KBF Zagreb, Područni studij u Rijeci)
Trajanje projekta
2021./2022. – 2025./2026
Ukupan iznos troškova projekta Izvor financiranja (SuZg, KBF, NDS, HBK, Provincija...)
Izvori financiranja: - potpore znanstvenim istraživanjima iz sredstava Sveučilišta u Zagrebu;
Sažetak (metodologija istraživanja; ciljevi; očekivani rezultati)

¹ Vidi *Strateški program znanstvenih istraživanja 2021. – 2026.*, 5. poglavlje, str. 49-92.

1. Ciljevi i sadržaji istraživanja

Cilj projekta „Interlinearna biblija online” je koncipirati, izraditi te objaviti interlinearnu Bibliju online na izvornim jezicima (hebrejskom, aramejskom i grčkom za Stari zavjet te grčkom jeziku za Novi zavjetu) i latinskom (Vulgata) uz slijedeće paralelne prijevode na hrvatski jezik:

1. Biblija (Prijevod: Stari Zavjet [osim Petoknjižja i Psalama] na temelju rukopisa Antuna Sovića; Petoknjižje: Silvije Grubišić; Psalmi: Filibert Gass; Novi zavjet: Bonaventura Duda i Jerko Fućak, ¹⁸2008 – Kršćanska sadašnjost);
2. Novi Zavjet (Ljudevit Rupčić, ⁶1999 - Kršćanska sadašnjost);
3. Novi Zavjet (Ljudevit Rupčić, 1968 – Stvarnost/Kršćanska sadašnjost);
4. Franjevačka Biblija (Stari zavjet u prijevodu Silvija Grubišića i Novi zavjet u prijevodu Gracijana Raspudića, 2010. – Provincijalat hercegovačkih franjevaca);
5. Biblija. Sveto Pismo Staroga i Novoga zavjeta u prijevodu Ivana Ev. Šarića (prvo izdanje: Sarajevo 1942-1943; popravljeno izdanje: 2014. - Hrvatsko biblijsko društvo)
6. Sveto Pismo Staroga i Novoga uvita Matije Škarića (Beč, 1858. – 1861.);
7. Sveto pismo Starog' Zakona; Sveto pismo Novog' zakona, Matije Petra Katančića (prvi hrvatski tiskani prijevod Biblije iz 1831. godine.; 1. popravljeno izdanje, 2016. – Hrvatsko biblijsko društvo);
8. Bartol Kašić, Hrvatska biblija [Biblia sacra: versio illyrica, seu declaratio vulgatae editionis latinae, Bartholomaei Cassij Curictensis e Societate Iesu Professi, ac sacerdotis theologi, ex mandata Sacrae Congregationis de propag. fide, Anno 1625; [Kroatische Bibel des Bartol Kašić] I ed. Rothe „. - Paderborn; München; Wien; Zürich: Schöningh, Biblia Slavica: Ser. 4; Südslavische Bibeln; Bd. 1, 1999., S. 681; Bd. 2, 2000., S. 453.];
9. Hrvatski standardni prijevod Biblije (u procesu objavljivanja – Hrvatsko biblijsko društvo);
10. Anto Popović (ur.), *Grčko-hrvatski rječnik Novoga zavjeta sa statistikom grčkih riječi*, 2016. – Kršćanska sadašnjost).

Riječ je o usporedbi na razini pojedinih redaka (27.570 u SZ i 7.956 u NZ) izvornog biblijskog teksta i hrvatskih prijevoda s gramatičkom analizom izvornog teksta, transliteracijom hebrejskog i grčkog teksta te brojevima Stronga (= abecedni popis svih riječi koje se pojavljuju u Svetom pismu od kojih su 8.674 korijena na hebrejskom jeziku te 5.523 na grčkom).

Cijela Interlinearna Biblija bit će objavljena i dostupna svim zainteresiranima na web stranici Biblijskog instituta KBF-a te prilagođena za pregled na računalima, kao i na tabletima i mobilnim telefonima. U hrvatskom prijevodu bit će omogućeno pretraživanje po pojedinim riječima, a u hebrejskom i grčkom tekstu po rječničkim natuknicama.

Programsko rješenje predviđa mogućnost nadogradnje Interlinearne Biblije online novim prijevodima, a tako i drugim modulima (gramatička analiza, rječnici...)

2. Metodologija istraživanja

Realizacija projekta uključuje sljedeće korake:

(1a) dobivanje prava na korištenje digitaliziranih tekstova BHS i NA28, kao i grčkog prijevoda LXX te Vulgate od Deutsche Bibelgesellschaft te prava na korištenje istih;

(1b) dobivanje prava na korištenje prijevoda za koje autorska prava imaju Kršćanska sadašnjost (Stari i Novi zavjet Duda i Fućaka, Novi zavjet Rupčića), Provincijalat hercegovačkih fratara

(Franjevačka Biblija) i Hrvatsko biblijsko društvo (Sveto pismo Staroga i Novoga zavjeta Šarića, Katančićeva Biblija, Hrvatski standardni prijevod Biblije);

(2) konverzija hebrejskog i grčkog teksta te konverzija hrvatskih biblijskih prijevoda u format pogodan za upisivanje u bazu podataka;

(3) projektiranje i kreiranje baze podataka s osnovnim parametrima biblijskih zapisa;

(4) projektiranje aplikacijskog rješenja za upravljanje biblijskim prijevodima te izrada funkcijskog modula za aplikaciju;

(5) provjera i usklađivanje hrvatskih prijevoda sa izvornim tekstovima;

(6) online publikacija interlinearne Biblije na web stranici Biblijskog instituta, odnosno na web stranici Katoličkog bogoslovnog fakulteta (www.kbf.unizg.hr).

Najzahtjevniji dio u izradi Interlinearne Biblije online je obavezno uspoređivanje i usklađivanje svakog hrvatskog prijevoda s izvornim tekstovima na razini pojedinih redaka, s obzirom da postoje velike razlike u numeraciji pojedinih redaka ne samo u pojedinim prijevodima nego i među samim izvornicima (TM, LXX, Vulgata) koje treba uskladiti kako bi se kod izbora bilo kojeg teksta pojavljivali odgovarajući reci u svim ostalim tekstovima bez obzira na njihovu numeraciju u izvorniku. Radit će se također na prijevodu i povezivanju konkordancije Stronga sa grčko-hrvatskim rječnikom Novoga zavjeta.

3. Očekivani rezultati

Prvi doprinos ovog znanstvenog istraživanja je prikupljanje elektronskih inačica hrvatskih biblijskih prijevoda Dude i Fućeka, Rupčića (NZ), Šarića, Grubišića (SZ), Raspudića (NZ), Katančića i ostalih te njihova konverzija u format pogodan za upisivanje u bazu podataka.

Drugi veliki doprinos ovog znanstvenog istraživanja je izrada interlinearne Biblije online s mogućnošću uspoređivanja hrvatskih prijevoda Svetoga pisma kako s izvornim hebrejskim i/ili grčkim tekstom (s gramatičkom analizom hebrejskog i grčkog jezika, transliteracijom te konkordancijom Stronga) tako i međusobno.

Treći veliki doprinos ovog projekta je pomoć studentima hebrejskog i grčkog jezika u izučavanju hebrejskog i grčkog rječnika te gramatičkoj analizi, kao i svim ostalim studentima teologije u bavljenju egzegezom. Poslužit će i brojnim zainteresiranima koji žele upoznati bolje Sveto pismo u izvornim jezicima kao i u hrvatskim prijevodima.

Na kraju, ali ne manje važno, je i stvaranje instrumentarija za nove hrvatske biblijske prijevode te praktičan alat teolozima u njihovim istraživanjima.

Ključne riječi

Interlinearni prijevod Biblije, hrvatski prijevodi Svetoga pisma, gramatička analiza, prijevod Dude i Fućeka, prijevod Rupčića, Franjevačka Biblija, Katančićev prijevod

Ostvareni rezultati

Dosad je ostvaren značajan dio ovog projekta. Potpisan je ugovor s Deutsche Bibelgesellschaft na pravo korištenja njihovih izdanja BHS, LXX, Vulgate i GNT na pet godina bez naknade. Dogovoreno je potpisivanje ugovora sa Kršćanskom sadašnjošću, Provincijalom hercegovačkih franjevaca i Hrvatskim biblijskim društvom. Kreirana je baza podataka i uneseni su, već digitalizirani i

prilagođeni, svi izvorni biblijski tekstovi (BHS, LXX i GNT kao i latinski prijevod Vulgate). Digitalizirani su i uneseni u bazu podataka hrvatski prijevodi:

1. Biblija (Prijevod: Stari Zavjet [osip Petoknjižja i Psalama] na temelju rukopisa Antuna Sovića; Petoknjižje: Silvije Grubišić; Psalmi: Filibert Gass; Novi zavjet: Bonaventura Duda i Jerko Fućak, ¹⁸2008 – Kršćanska sadašnjost),
2. Novi Zavjet (Ljudevit Rupčić, ⁶1999 - Kršćanska sadašnjost).

Izrađena je online aplikacija koja već omogućuje interlinearnu usporedbu između prijevoda kao i jednostavno pretraživanje unutar svakog prijevoda. Dodan je i modul na engleskom jeziku koji sadrži gramatičku analizu hebrejskog i grčkog teksta Novog zavjeta te transliteraciju. Interlinearna Biblija online dostupna je putem sljedeće poveznice: <https://library.foi.hr/biblija/>. Ondje je omogućen pristup svim u bazu podataka dosad unesenim tekstovima kao i usporedba među njima i pretraživanje. Nastavlja se raditi i na novom web dizajnu koji će biti bolje prilagođen korisnicima.